

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни

“ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ”.
ЧАСТИНА ІV. “ЛІТЕРАТУРА ХІХ СТОЛІТТЯ”

(для бакалаврів філологічних спеціальностей)

МАУП

Київ 2005

Підготовлено старшим викладачем *Н. І. Дорофєєвою*

Затверджено на засіданні кафедри слов'янських мов
(протокол № 8 від 28.03.05)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Дорофєєва Н. І. Навчальна програма дисципліни “Історія світової літератури”. Частина IV. “Література XIX століття” (для бакалаврів філологічних спеціальностей). — К.: МАУП, 2005. — 20 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Історія світової літератури”. Частина IV. “Література XIX століття”, питання для самоконтролю, а також список рекомендованої літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2005

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Курс “Література XIX століття” є четвертим блоком навчальної дисципліни “Історія світової літератури”, що вивчається на філологічних факультетах гуманітарних вищих закладів освіти.

Основне завдання курсу полягає в забезпеченні опанування студентами програмного матеріалу на рівні його змістової, філософсько-естетичної та жанрово-художньої специфіки, розуміння пов'язаності літературного процесу зі станом духовної культури та мистецьких пошуків упродовж XIX ст. Кожний літературний напрям вивчається в культурологічному контексті починаючи із загальної характеристики основних тенденцій розвитку і специфіки їх виявлення в літературах окремих країн і творчості видатних письменників доби.

Семінарські та практичні заняття покликані сприяти поглибленню теоретичних знань, подальшому формуванню практичних умінь і навичок інтерпретації художніх творів на основі використання різних видів аналізу їх змісту та поетики.

У результаті вивчення курсу студенти повинні розуміти специфіку таких мистецько-літературних напрямів, як романтизм, реалізм, модернізм, жанрову та художню специфіку творів, що репрезентують ці напрями, вміти вирізняти їх характерні ознаки, готувати доповіді та реферати з означеної у програмі тематики.

Основні вимоги до знань і умінь студентів визначені стандартом вищої освіти з підготовки фахівців за професійним напрямом “Філологія”, що враховано при складанні цієї програми.

МАУП

**НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ**

**“ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ”.
ЧАСТИНА IV. “ЛІТЕРАТУРА XIX СТОЛІТТЯ”**

№ пор.	Назва розділу і теми
	I. Вступ
1	Загальна характеристика літературного процесу XIX ст.
	II. Романтизм у літературі XIX ст.
2	Романтизм як літературний напрям і художня система, його національні варіанти
3	Німецький романтизм
4	Англійський романтизм
5	Американський романтизм
6	Французький романтизм
7	Російський і польський романтизм
	III. Реалізм у літературі XIX ст.
8	Реалізм як художній напрям і творчий метод, специфіка його розвитку в різних країнах
9	Французька реалістична література
10	Англійська реалістична література
11	Російська реалістична література
	IV. Нові тенденції в розвитку літератури у другій половині XIX ст.
12	Загальна характеристика нових тенденцій у розвитку літератури другої половини XIX ст.
13	Французька література у другій половині XIX ст.
14	Нові тенденції в бельгійській і норвезькій літературі наприкінці XIX ст.
15	Англійська література наприкінці XIX ст.

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни

“ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ”.
ЧАСТИНА IV. “ЛІТЕРАТУРА ХІХ СТОЛІТТЯ”

Розділ I. Вступ

Тема 1. Загальна характеристика літературного процесу ХІХ ст.

Основні тенденції розвитку мистецтва ХІХ ст. Чинники, що вплинули на поетапне виникнення в літературі романтизму, реалізму і нових нереалістичних напрямів, течій та стилів у художній творчості. Утвердження культу краси в мистецтві романтизму, тяжіння до героїки, символічних образів та міфологічних узагальнень, створення героя-романтика, здатного до надзвичайного вияву почуттів, індивідуального бунту проти несправедливості. Загальні відомості про особливості розвитку романтизму в різних країнах.

Формування основних принципів реалізму; зосередження уваги на змалюванні соціальних контрастів і моральних конфліктів суспільства, розкритті духовних пошуків особистості. ХІХ століття як золота доба класичного реалістичного роману. Майстри романного жанру в різних літературах.

Виникнення нових художніх напрямів і течій у мистецтві та літературі наприкінці ХІХ ст. (натуралізм, імпресіонізм, символізм), їх естетичні засади та видатні представники.

Література [I – 1, 3, 4, 9, 12; III – 3, 9, 10, 20]

Розділ II. Романтизм у літературі ХІХ ст.

Тема 2. Романтизм як літературний напрям і художня система, його національні варіанти

Романтизм як нове світобачення, мистецький напрям, художня система (загальна характеристика теоретичних засад). Національні варіанти літератури романтичного спрямування (німецький, англійський, американський, французький романтизм), їх специфічні ознаки.

Література [I – 1, 4, 6, 7, 12; III – 9–11]

Тема 3. Німецький романтизм

Характеристика тенденцій розвитку теоретичних і мистецьких засад німецького романтизму. Єнський і гейдельберзький гуртки романтиків. Провідні теоретики естетики романтизму *Август Вільгельм* і *Фрідріх Шлегелі*. Філософські ідеї *Новалісса* та їх втілення в романі “Генріх фон Офтердінген”. Романтичні ідеї та мотиви у драматургії і прозі *Генріха фон Клейста*.

Ернст Теодор Амадей Гофман — видатний письменник-романтик. Протистояння творчої особистості та бездуховного суспільства філістерів — основний конфлікт його найвідоміших творів “Малюк Цахес на прізвисько Ціннобер”, “Житейська філософія kota Мурра”. Композиційна та стильова своєрідність творів Гофмана.

Генріх Гейне — уславлений поет і прозаїк. Лірична збірка “Книга пісень” і сатирична поема “Німеччина. Зимова казка” як найвизначніші твори здобутки Гейне, їх змістова та жанрова специфіка.

Література [I — 1, 2, 4, 6, 7; II — 1, 2; III — 5, 9–11]

Тема 4. Англійський романтизм

Своєрідність англійського романтизму та основних етапів його розвитку. Озерна школа та її представники: Вільям Вордсворт, Семюел Тейлор Колрідж, Роберт Сауті. Творчість провідних поетів-романтиків: Вільяма Блейка, Персі Біші Шеллі, Джона Кітса.

Джордж Ноел Гордон Байрон — уособлення романтизму не лише у творчості, а й у житті. Лірика Байрона. Поема “Паломництво Чайльд Гарольда” — один з найвидатніших здобутків романтичного напрямку в літературі. Художні особливості твору. Романтична поема “Мазепа” про сильну особистість “байронічного” типу. Східні поеми Байрона, їх poetика.

Вальтер Скотт — засновник історичного роману у світовій літературі. Своєрідність конфлікту, роль головного героя в романах Скотта. Роман “Айвенго” — один з найдовершеніших творів письменника. Історичні романи шотландського циклу: “Уейверлі”, “Роб Рой”, “Пуритани” та ін. Поєднання в них історичної правди та творчої вигадки письменника.

Література [I — 1, 2, 4–7, 9, 12; II — 3, 4; III — 8, 9, 14]

Тема 5. Американський романтизм

Загальна характеристика двох напрямів розвитку американського романтизму — раннього та зрілого, або пізнього, творчості його репрезентантів — письменників Вашингтона Ірвінга, Джеймса Фенімора Купера, Натаніеля Готорна.

Едгар Аллан По — представник пізнього американського романтизму. Образно-тематичне коло лірики По, найвідоміші поетичні твори “Улялюм”, “Еннебел Лі”, “Крук”, “Ельдорадо”, характерні ознаки їх поезики. Новаторство письменника у прозі: логічні оповідання Едгара По як перші твори детективного жанру (“Золотий жук”, “Вбивство на вулиці Морґ”, “Викрадений лист” та ін.); фантастичні твори як зразки наукової фантастики (“Незвичайна пригода Ганса Пфааля”, “Історія з повітряною кулею”, “Melonia tauta” та ін.). Вплив творів Едгара По на подальший розвиток детективу і наукової фантастики у світовій літературі.

Генрі Водсворт Лонгфелло — поет-романтик, автор відомої поеми “Пісня про Гайавату”. Переосмислення індіанського фольклору у творі. Заклик до миру і злагоди між людьми.

Герман Мелвілл — класик американської літератури ХІХ ст. Основні періоди його творчості, тематика і своєрідність художньої структури повістей і романів письменника. “Мобі Дік, або Білий кит” — найвизначніший твір митця. Особливості проблематики та художньої форми цього роману.

Волт Вітмен — видатний американський поет-новатор, співець демократії, космічних процесів, автор відомої збірки “Листя трави”. Зв’язок поета з романтичною філософсько-ліричною традицією. Романтична “філософія тотожності”, єдності людини і Всесвіту. Відмова від традиційних форм поезії, звернення до верлібру, введення у вірш прозової мови та інші новаторські відкриття Вітмена.

Література [I — 1, 4–6, 9; II — 7–13; III — 9, 10, 17]

Тема 6. Французький романтизм

Загальна характеристика творчості провідних романтиків (Франсуа Рене де Шатобріана, Жорж Санд, Альфонса де Ламартіна, Альфреда де Віньї та ін.).

Віктор Гюго — один з найвидатніших романтиків. Розмаїття жанрів і художніх досягнень митця в поезії, драматургії, романістиці. Видатні твори письменника “Собор Паризької Богоматері”, “Знедолені”, “Дев'яносто третій рік” та ін. Боротьба добра і зла, співчуття автора жертвам людської та соціальної несправедливості. Твори Гюго в українських перекладах.

Література [I — 1, 4, 6, 7; III — 3, 9, 12]

Тема 7. Російський і польський романтизм

Специфіка прояву романтичних тенденцій у російській та польській літературах. Загальна характеристика літературних течій російського романтизму та лірики поетів-романтиків: В. А. Жуковського, Є. А. Баратинського, К. М. Батюшкова, К. Ф. Рилєєва. Провідні мотиви ранньої творчості О. С. Пушкіна, М. Ю. Лермонтова, М. В. Гоголя.

Олександр Сергійович Пушкін. Романтичний пафос його ранньої творчості, філософічність лірики. Романтичні настрої в елегії “До моря”. Волелюбні мотиви у творах “Вільність. Ода”, “До Чадаєва”, “В'язень”, “Кавказ” та ін. Майстерне відтворення сильних пристрастей та зображення волелюбних героїв у поемах “Брати-розбійники”, “Цигани” та ін.

Михайло Юрійович Лермонтов. Провідні мотиви його творчості (самотність, скорбота, туга за свободою), песимізм поезій. Характер відносин ліричного героя з оточенням, яскравість і виразність картин природи в поезіях (“Хмари”, “Три пальми”, “На дорогу йду я в самотині”, поеми “Мцирі”, “Демон”).

Микола Васильович Гоголь. Український національний колорит ранніх творів письменника. Романтика українських легенд та казок у циклі творів “Вечори на хуторі біля Диканьки”, їх тематика та художня самотність.

Польський романтизм. Історичні умови розвитку, тісний зв'язок з національно-визвольним рухом. Етапи розвитку, провідні ідейно-тематичні мотиви, тип романтичного героя. Пов'язаність польської романтичної літератури з Україною: українська школа польських романтиків (А. Мальчевський, Б. Залеський, С. Гоцинський), українські мотиви у творчості Ю. Словацького.

Адам Міцкевич. Нарис життєвого і творчого шляху. Росія і Україна в його долі та творчості. Романтичні мотиви та поетична майстерність у циклах “Любовні сонети” та “Кримські сонети”. Філософсько-символічний зміст поеми “Дзяди”, тема національно-визвольної боротьби й жертвності у творі.

Література [I – 1–4, 6, 7; II – 14–17; III – 3, 6, 9]

Розділ III. Реалізм у літературі XIX ст.

Тема 8. Реалізм як художній напрям і творчий метод, специфіка його розвитку в різних країнах

Формування основних естетико-теоретичних засад реалізму XIX ст., його спільність з іншими видами реалізму попередніх епох. Чинники, що вплинули на специфіку реалістичної літератури в різних країнах, превалювання в ній прозових жанрів, критичного пафосу та гуманістичних тенденцій. Найвідоміші письменники-реалісти XIX ст. та їх твори.

Література [I – 1, 4, 9, 12; III – 3, 10, 20]

Тема 9. Французька реалістична література

Фундатори та теоретики засад реалізму в мистецтві, своєрідність їх прояву у творчості прозаїків.

Стендаль (Анрі-Марі Бейль) – засновник реалістичної прози. Психологізм романів письменника. “Червоне і чорне” як панорамна картина часу і суспільного життя Франції періоду Реставрації. Майстерність відтворення діалектики свідомості головного героя роману Жульєна Сореля.

Оноре де Бальзак – автор багатотомної епопеї “Людська комедія”. Ключові твори циклу: романи “Батько Горіо”, “Втрачені ілюзії”, повість “Гобсек”. Майстерне зображення людських пристрастей, осмислення рушійних сил суспільного розвитку, досконалий добір художніх прийомів і засобів у творах письменника.

Гюстав Флобер як письменник-прозаїк нового етапу в розвитку реалізму. Роман “Мадам Боварі”. Викриття в ньому духовної та

моральної деградації і ницості провінційного та столичного суспільства. Глибина психологічного аналізу. Боваризм, його сутність.

Література [I – 1, 4; II – 22–24; III – 3, 10, 15, 16, 20]

Тема 10. Англійська реалістична література

Реалізм в англійській літературі вікторіанської доби, його відмітні ознаки, жанрова специфіка. Загальна характеристика творчості Е. і Ш. Бронте, Е. Гаскелл та ін.

Чарлз Діккенс як народний письменник, автор романів “Пригоди Олівера Твіста”, “Домбі і син”, “Девід Копперфілд” та ін. Зображення в них соціальних і духовних конфліктів. Створення нового різновиду епічного жанру – “роману виховання”.

Вільям Теккерей. Роман “Ярмарок суєти”: панорамна картина життя англійського суспільства вікторіанської доби, протиставлення головних героїв твору. Своєрідність змісту і поетики роману.

Література [I – 1, 2, 4, 9, 12; II – 5; III – 3, 10, 20]

Тема 11. Російська реалістична література

Загальна характеристика тенденцій розвитку російської реалістичної літератури, її критичний пафос. Утвердження гуманістичних ідеалів.

Олександр Сергійович Пушкін. Основні етапи творчості. “Євгеній Онегін” як перший реалістичний роман у російській літературі, особливості його жанру, композиції, мови; проблематика та система образів. Своєрідність циклів “Повісті Белкіна”, “Маленькі трагедії”, повісті “Капітанська дочка”, їх тематика та поетика.

Михайло Юрійович Лермонтов. Основні мотиви лірики. “Герой нашого часу” як морально-психологічний роман. Специфіка його композиції, проблематика і система образів. Майстерність зображення психології і характеру вчинків головного героя Печоріна.

Микола Васильович Гоголь. Петербурзькі повісті письменника, відтворення в них співчуття до проблем “маленької людини”. Сатиричний пафос комедії “Ревізор” і поеми “Мертві душі”. Характерні вади суспільного життя Росії та відповідні образи-типи, їх носії. Засоби їх викриття.

Іван Сергійович Тургенєв як письменник-прозаїк. Відгук на події суспільного життя в романах “Дворянське гніздо”, “Рудін”, “Напередодні”, “Батьки і діти”, намагання автора осмислити їх і надати їм оцінку. Своєрідність конфліктів і постатей головних героїв. Полеміка навколо романів Тургенєва.

Федір Михайлович Достоевський як письменник-гуманіст і видатний мислитель. Глибина його світосприйняття, актуальність філософських, соціальних та етичних ідей. “Злочин і кара”, “Ідіот”, “Брати Карамазови” — найвизначніші твори письменника, їх психологізм, ідейна та філософська глибина в розкритті актуальних проблем російського життя та людства загалом.

Лев Миколайович Толстой. Еволюція світогляду письменника, пошуки для людей духовних орієнтирів у житті. Ідейно-художня своєрідність романів Л. Толстого “Війна і мир”, “Анна Кареніна”, “Воскресіння”, висвітлення в них етичних ідеалів і філософських поглядів письменника.

Література [I — 1, 4, 10; II — 14–16, 26–28;
III — 3, 4, 7, 18, 20]

Розділ IV. Нові тенденції в розвитку літератури у другій половині XIX ст.

Тема 12. Загальна характеристика нових тенденцій у розвитку літератури другої половини XIX ст.

Формування нових підходів до художньої творчості. Трансформації в реалістичній літературі та романтичній поезії, їх переростання в натуралізм, імпресіонізм, символізм, неоромантизм. Оновлення театрального мистецтва і жанру драми. Естетичні принципи нових літературних напрямів, течій, шкіл, їх філософське підґрунтя. Модернізм і декаданс, їх сутність.

Література [I — 1, 3–5, 11; III — 3, 10]

Тема 13. Французька література у другій половині XIX ст.

Інтенсивність нових художніх пошуків. Поетична група “Парнас” — помітне явище у французькій літературі. Естетичні принципи і мистецькі здобутки її представників. Тематика, жанрова і ху-

дожня своєрідність лірики поетів-парнасців (Леконт де Ліль, Теофіль Готьє, Жозе Марія де Ередіа, Арман Сюллі-Прюдом та ін.).

Шарль Бодлер — французький поет-романтик і предтеча символізму. Поетичне новаторство митця. Структура, зміст і художня самобутність збірки “Квіти Зла”. Відтворення пристрасних пошуків краси у світі зла. Сутність сформульованого Бодлером “закоу відповідностей”, його вплив на подальший розвиток символізму в літературі.

Поль Верлен — видатний французький поет-імпресіоніст, засновник символізму в поезії. “Поетичне мистецтво” як віршований маніфест символізму. Картини сутінок буття, задумливого суму — провідні мотиви верленівських поезій. Система “відповідностей” між світом природи і внутрішнім станом ліричного героя у віршах — “пейзажах душі”. Імпресіоністичні та символістські ознаки, кольоропис та музичність лірики Верлена.

Артур Рембо. Своєрідність творчого розвитку поета. Основні мотиви лірики. Особливості зображення в поезіях матеріальних речей та динаміки природного життя. Символістські пошуки “відповідностей”, багатство асоціацій у створенні панорами Всесвіту (“Голосівки”, “П'яний корабель”).

Стефан Малларме як велична постать французького символізму. Його погляди на сутність поезії. Уникання конкретних описів, майстерне використання різноманітних символів та сугестії образів на рівні інтуїції (“Дар поезії”, “Квіти”, “Блакить”, “Лебідь”, “Гробниця Едгара По”).

Еміль Золя — видатний письменник-прозаїк, теоретик французького натуралізму. Основні естетичні принципи нового методу в циклі романів Золя “Ругон-Маккари. Природна й соціальна історія однієї родини в добу Другої імперії”. Роман “Кар'єра Ругонів” як вступ до циклу, визначення в ньому провідних тем і мотивів романів Золя.

Гі де Мопассан — відомий французький прозаїк, у творчості якого поєдналися реалістичні традиції з тенденціями натуралізму та імпресіонізму. Майстерність Мопассана-новеліста. Основні цикли, збірки, тематика новел письменника, їх змістова та художня своєрідність. Ідейно-естетична специфіка романів “Любий друг”, “Життя”.

Альфонс Додє – французький письменник, автор відомих романів та оповідань. Сатирична забарвленість та тематичне розмаїття його творів: трилогії про Тартарена (“Незвичайні пригоди Тартарена з Тараскону”, “Тартарен в Альпах”, “Порт Тараскон”), романів “Королі у вигнанні”, “Сафо”, “Нума Руместан”, оповідань зі збірки “Листи з мого млина” та ін. Художня своєрідність творів письменника.

Література [I – 1, 3–5, 8; II – 18–21, 25; III – 2, 3, 10, 13]

Тема 14. Нові тенденції в бельгійській та норвезькій літературі наприкінці XIX ст.

Піднесення бельгійської літератури наприкінці XIX ст. та її вихід на європейську арену. Розвиток натуралізму в цей період (К. Лемонтє). Розквіт символізму (М. Метерлінк, Е. Верхарн).

Вплив світових культурних надбань та модерністських течій на розвиток норвезької літератури та театрального мистецтва.

Моріс Метерлінк як засновник і теоретик символізму в літературі, творець символістського театру. Ідейно-художня своєрідність його драматургії, еволюція творчості. Метафізичний зміст п'єс Метерлінка. Філософсько-алегоричний сенс образів п'єси-казки “Синій птах”. Драма “Неминуча” – знаковий твір символістського театру Метерлінка: зверненість у п'єсі до підсвідомого, принцип “другого діалогу”. Недомовленість, підтекст і “мовчання” як виражальні засоби драматургії Метерлінка.

Еміль Верхарн – видатний бельгійський поет-символіст. Творчий шлях митця. Основні цикли та збірки поезій. Поетичне новаторство Верхарна на змістовому та художньому рівнях. Популярність лірики Верхарна в європейських країнах.

Генрік Ібсен – норвезький митець, засновник європейської “нової драматургії”. Еволюція творчості митця, її три основні етапи: романтичний, реалістичний і символічний. Найвизначніші п'єси кожного періоду. “Ляльковий дім” як зразок соціально-психологічної драми. Система образів, сутність основного конфлікту та розвитку сценічної дії. Філософські, соціальні та етичні ідеї твору. Новаторство Ібсена-драматурга. Поняття про “ібсенізм”.

Кнут Гамсун (Педерсен). Нарис життєвого і творчого шляху норвезького письменника. Найвизначніші твори та провідні теми.

“Пан” як модерністський роман, філософські та морально-етичні проблеми твору. Своєрідність трактування кохання в романі. Поетичний світ природи та її роль у розкритті психологічного стану головних героїв. Неоромантичні мотиви та імпресіоністична техніка письма, роль міфологічного підтексту і сутність назви роману.

Література [I – 1–5, 11; II – 30–32; III – 3, 10]

Тема 15. Англійська література наприкінці XIX ст.

Специфіка розвитку англійської літератури наприкінці XIX ст. Поширення декадентських настроїв. Вплив ідей естетизму на формування художнього мислення та поетики творів О. Вайльда. Розвиток засад “нової драми” Г. Ібсена у творчості Б. Шоу. Широке використання Вайльдом та Шоу парадоксів як засобу викриття стереотипів мислення і соціального життя.

Оскар Вайльд. Нарис життєвого і творчого шляху письменника. Розмаїття жанрів та поетики творів. Роман “Портрет Доріана Грея” як пам’ятка декадентської доби. Втілення різних аспектів естетизму в образах головних героїв твору. Етико-філософський сенс конфлікту краси й моралі, розкриття краху естетизму в долі Доріана Грея. Символічні значення портрета. Сутність вайльдівських парадоксів.

Джордж Бернард Шоу як творець соціально-аналітичної “драми-дискусії”. Зображення героя як “носія ідей”, аналітична спрямованість драм. Сутність “театральної реформи” Шоу.

Література [I – 1, 3, 4, 9, 11, 12; II – 33, 34; III – 1, 3, 10]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Романтизм як літературний напрям: історія виникнення, ознаки і естетичні принципи.
2. Провідні митці-теоретики німецького романтизму.
3. Барви романтичної поезії Г. Гейне.
4. Герой-“ентузіаст” і світ філістерів у творах Е. Гофмана.
5. Художній світ Е. Гофмана.
6. Романтизм у розумінні Стендаля.
7. Художня фантазія та реалії життя у творах Е. Гофмана.

8. Образ собору в романі В. Гюго. Його композиційна, художньо-естетична та ідейна роль у творі.
9. Історичні факти та їх романтичне осмислення в романі В. Гюго “Собор Паризької Богоматері”.
10. Романтизм у житті й творчості Дж. Байрона.
11. “Байронічний” герой у творах романтиків.
12. Самобутність романтичних творів Едгара По та їх роль у подальшому розвитку світової літератури.
13. Нове бачення й зображення Всесвіту та людини у книзі В. Вітмена “Листя трави”.
14. Французька поетична група “Парнас” і “школа чистого мистецтва” у російській поезії: порівняльний аналіз естетичних програм та мистецьких досягнень.
15. Основні мотиви та жанрова специфіка поезій А. Міцкевича.
16. Реалізм як літературний напрям і творчий метод, його характерні ознаки.
17. Стендаль і французька соціально-психологічна проза.
18. “Людська комедія” Бальзака: задум, структура, проблематика.
19. Реалізм в англійській літературі XIX ст.
20. Критичний характер та гуманістичний пафос російської реалістичної прози XIX ст.
21. Змістова та художня своєрідність романів Ф. Достоевського.
22. Етичний ідеал і філософські погляди Л. Толстого (за творами письменника).
23. Бодлер як предтеча символізму у французькій літературі.
24. Французький символізм та його представники.
25. Генрік Ібсен і європейська “нова драматургія”.
26. “Ляльковий дім” Ібсена як соціально-психологічна драма.
27. Проблематика й модернова поетика роману К. Гамсуна “Пан”.
28. Особливості художнього стилю драматургії А. Чехова.
29. Специфіка тематики і художньої системи англійської літератури наприкінці XIX ст.
30. “Театр мовчання” М. Метерлінка, його естетичні засади.
31. Світоглядні та естетичні принципи Стендаля.
32. Символіка кольорів у романі Стендаля “Червоне і чорне”.
33. Зіткнення “природи” і “цивілізації” у душі головного героя роману Стендаля “Червоне і чорне”.

34. Розвиток концепції реалістичного мистецтва у Франції.
35. Зображення руйнівного впливу “влади золота” на долі героїв у повісті О. де Бальзака “Гобсек”.
36. Філософські та естетичні погляди Г. Флобера.
37. Змістова і художня своєрідність роману Г. Флобера “Мадам Боварі”.
38. Стихія комічного в романах В. Теккерея.
39. Основні етапи розвитку англійського вікторіанського роману.
40. Жанрова специфіка англійського роману виховання вікторіанської доби.
41. Характерні ознаки романів Ч. Діккенса.
42. Прототипи і герої роману Ш. Бронте “Джейн Ейр”.
43. Естетичні засади американського романтизму.
44. Провідні мотиви і особливості поезики лірики Едгара По.
45. Проблематика романів Г. Мелвілла.
46. Мистецькі пошуки поетів французької групи “Парнас”.
47. Російський реалістичний роман: проблематика і художня система.
48. Духовний світ головного героя роману О. Пушкіна “Євгеній Онегін”.
49. Трансформація світових образів у ліриці М. Лермонтова.
50. Час і герой у романі М. Лермонтова “Герой нашого часу”.
51. “Живе” і “мертве” як лейтмотив твору М. Гоголя “Мертві душі”.
52. Фольклорні мотиви у “Книзі пісень” Г. Гейне.
53. Антитеза як художній прийом побудови роману В. Гюго “Собор Паризької Богоматері”.
54. Образ України у “Кримських сонетах” А. Міцкевича.
55. Зміст назви роману Л. Толстого “Війна і мир”.
56. Естетика історичних романів В. Скотта.
57. Естетичні принципи французького символізму.
58. Теорія естетизму та втілення його ідей у романі О. Вайльда “Портрет Доріана Грея”.
59. Сенс конфлікту краси й моралі в романі О. Вайльда “Портрет Доріана Грея”.
60. “Театральна революція” Б. Шоу.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

I. Навчальна

1. *Дмитриев А.* История зарубежной литературы XIX века. — М., 2000.
2. *Засурский Я.* Зарубежная литература XIX века. Хрестоматия. — М., 1989.
3. *Елизарова М. и др.* История зарубежной литературы конца XIX — начала XX века. — М., 1980.
4. *Луков В.* Зарубежная литература XIX века. — М., 2002.
5. *Наливайко Д.* Антологія зарубіжної поезії другої половини XIX — початку XX сторіччя. — К., 2003.
6. *Наливайко Д., Шахова К.* Зарубіжна література XIX ст. Доба романтизму. — К., 1997.
7. *Ніколенко О.* Романтизм у поезії: Посібник. — Х., 2003.
8. *Ніколенко О.* Поезія французького символізму. — Х., 2003.
9. *Позднякова Л.* История английской и американской литературы. — М., 2002.
10. *Соколов М.* История русской литературы конца XIX — начала XX века. — М., 1999.
11. *Шахова К.* Зарубіжна драма другої половини XIX — початку XX сторіччя. — К., 2003.
12. *Черноземова Е.* История английской литературы. — М., 2002.

II. Художня

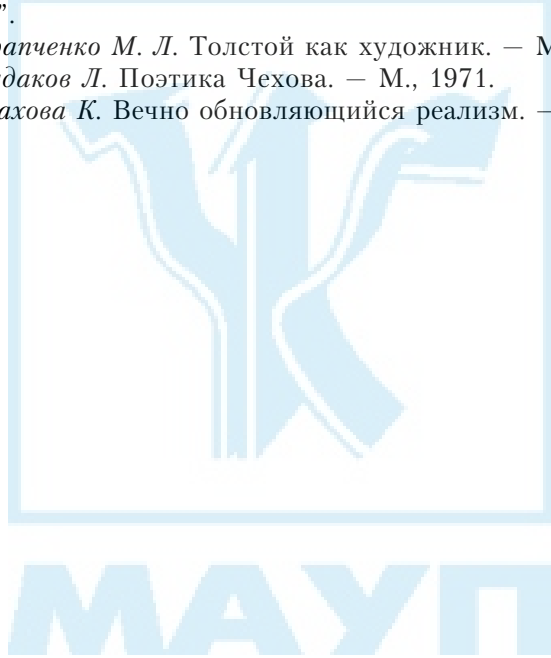
1. *Гофман Е.* Малюк Цахес на прізвисько Ціннобер. Житейська філософія kota Мурра.
2. *Гейне Г.* Книга пісень; Німеччина. Зимова казка.
3. *Байрон Дж.* Лірика; Паломництво Чайльд-Гарольда; Мазепа.
4. *Скотт В.* Айвенго; Роб Рой.
5. *Діккенс Ч.* Домбі і син; Великі сподівання.
6. *Гюго В.* Собор Паризької Богоматері; Мазепа.
7. *Ірвінг В.* Історія Нью-Йорка.
8. *Купер Ф.* Піонери; Останній з могікан.
9. *Готорн Н.* Червона літера.
10. *По Е.-А.* Лірика; Золотий жук; Викрадений лист; Незвичайна пригода Ганса Пфааля.
11. *Вітмен В.* Листя трави.

12. *Мелвілл. Г. Мобі Дік.*
13. *Лонгфелло Г. Пісня про Гайавату.*
14. *Пушкін О. Лірика; Цигани; Бахчисарайський фонтан; Євгеній Онегін.*
15. *Лермонтов М. Лірика; Мцирі; Демон; Герой нашого часу.*
16. *Гоголь М. Вечори на хуторі біля Диканьки; Ревізор; Мертві душі.*
17. *Мицкевич А. Кримські сонети; Дзяди.*
18. *Бодлер Ш. Квіти Зла.*
19. *Верлен П. Поезії.*
20. *Рембо А. Поезії.*
21. *Малларме С. Поезії.*
22. *Стендаль. Червоне і чорне.*
23. *Бальзак О. Батько Горіо; Втрачені ілюзії; Гобсек.*
24. *Флобер Г. Мадам Боварі.*
25. *Мопассан Гі де. Новели; Любий друг.*
26. *Тургенєв І. Дворянське гніздо; Напередодні; Батьки і діти.*
27. *Достоевський Ф. Злочин і кара; Ідіот.*
28. *Толстой Л. Війна і мир; Анна Кареніна.*
29. *Чехов А. Оповідання; Чайка; Вишневий сад.*
30. *Ібсен Г. Пер Гюнт; Ляльковий дім; Бранд.*
31. *Гамсун К. Голод; Пан.*
32. *Метерлінк М. Синій птах; Неминуча.*
33. *Вайльд О. Портрет Доріана Грея.*
34. *Шоу Б. Учень диявола.*

III. Науково-критична та довідкова

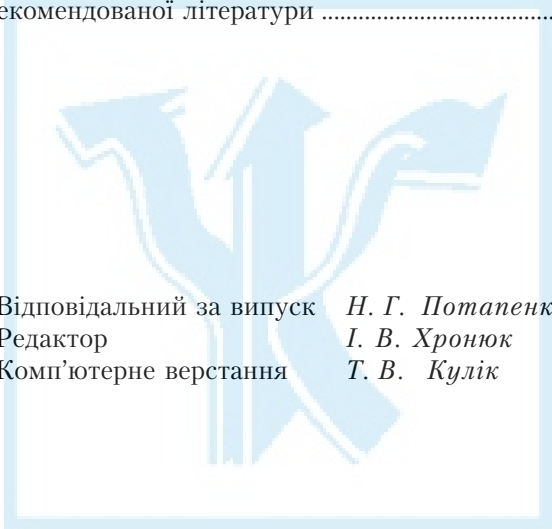
1. *Балашов Н. Художественный мир Бернарда Шоу. — М., 1982.*
2. *Балашов П. Рембо и связь двух веков поэзии. — М., 1982.*
3. *Балухатый С. Вопросы поэтики. — М., 1990.*
4. *Галаган Г. Л. Н. Толстой. Художественно-этические искания. — М., 1981.*
5. *Гиждеу С. Лірика Генріха Гейне. — К., 1983.*
6. *Горський І. А. Мицкевич. — М., 1965.*
7. *Достоевський. Материалы и исследования. — М., 1983.*
8. *Дубашинский И. Джордж Гордон Байрон. — М., 1985.*
9. *Затонський Д. Що таке романтизм. — К., 1988.*

10. *Літературознавчий* словник-довідник. — К., 1997.
11. *Наливайко Д.* Німецький романтизм. — К., 1999.
12. *Наливайко Д.* Віктор Гюго. Життя і творчість. — К., 1983.
13. *Нольман М.* Шарль Бодлер; Судьба; Эстетика; Стиль. — М., 1979.
14. *Павличко С.* Байрон. — К., 1989.
15. *Ремизов Б.* Стендаль. Художественное творчество. — М., 1978.
16. *Ремизов Б.* Творчество Флобера. — М., 1965.
17. *Ронгоген А.* Генри Лонгфелло и его поэма “Песнь о Гайавате”.
18. *Храпченко М. Л.* Толстой как художник. — М., 1971.
19. *Чудаков Л.* Поэтика Чехова. — М., 1971.
20. *Шахова К.* Вечно обновляющийся реализм. — К., 1984.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Історія світової літератури”.	
Частина IV. “Література XIX століття”	4
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Історія світової літератури”.	
Частина IV. “Література XIX століття”	5
Питання для самоконтролю	14
Список рекомендованої літератури	17

Відповідальний за випуск *Н. Г. Потапенко*
Редактор *І. В. Хронюк*
Комп'ютерне верстання *Т. В. Кулік*

Зам. № ВКЦ-2248

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП